

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à casu LXXVI. usque ad Casum CII. inclus. Materiam de Beneficiis Ecclesiasticis, de Sacramentis in genere, & in specie de Baptismo, Confirmatione, Eucharistiâ, Pœnitentia & Indulgentiis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus LXXXVI. De Renuntiationibus, seu Resignationibus Beneficiorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39838

sus, simoniacus &c. quæ dicta sunt de possessione triennali, à potiori intelligenda sunt de decennali; nam hanc habere vim tituli docent omnes, nisi manifestè constaret de intrusione. *Paris. Luca de benef. d. 91. n. 15.* Quoad reva-^{12.}lidationem tituli tenenda sunt, quæ dixi *Cas. 78. num. 21.*

C A S U S LXXXVI.

In Tit. 9. lib. 1.

De Renuntiationibus, seu Resignationibus Beneficiorum.

MAlius Licentiandus interrogatur. 1. Quid sit Resignatio, & an valeat dolo, vel metu extorta. 2. Quid sit expressa, tacita. 3. Pura & conditionalis, & coram quo fieri possint. 4. An beneficia resignata dari possint consanguineis. 5. Aut aliis, quàm iis, in quorum favorem sunt resignata. 6. Quid si conditio sit intrinseca; aut sit simoniaca. 7. Vel cum reservatione pensionis. 8. Cum conditione regressus, accessus &c. 9. Ex causâ permutationis. 10. Quid de causâ resignationis. 11. An necessarius consensus Superioris, Patroni &c. 12. Quid circa regulam de viginti. 13. Quid de publicatione resignationis. 14. Quid si resignatio facta est in plures. 15. Qua beneficia resignari possint. 16. An etiam reservata. 17. Expectativa. 18. Litigiosa. 19. Concessa in Titulum Ordinationis. 20. Ob crimen vacantia ipso jure. 21. Aut beneficia

ficia Novitii, 22. An resignatio revocari possit, quid si revocatio procuratori non intinetur, vel principalis moriatur, 23. Cui post resignationem debeantur fructus, 24. Quando beneficium resignatum conferri debeat, quid si resignatarius moriatur, an resignans regredi possit.

Sicut beneficia diversis modis acquiruntur, sic & diversis amittuntur, veluti per mortem naturalem, per depositionem, per certa crimina, saltem post sententiam declaratoriam, aliisque causas, de quibus egimus sparsim suis locis; restat examinandum, qualiter beneficia dimittantur per renunciationem, vel resignationem. Itaque.

QUÆR, I. Quid, & quotuplex sit Resignatio?

I. R. 1. Resignatio est spontanea beneficii dimissio coram Superiore facta & acceptata: est *communis*. Dicitur spontanea, quia resignatio facta ex dolo, vel metu injusto, est irritanda, & resignans restituendus, per c. 3. & 4. de his que vi &c. imò si dolus sit circa substantiam, resignatio est ipso facto irrita defectu consensûs, Flam. l. 13. de resig. q. 3. Wiestn. hic n. 9.

2. R. 2. Dividitur Resignatio 1. in expressam & tacitam; *expressa* est, quæ fit verbis, aut scripturâ, voluntatem resignandi apertè significantibus; *tacita* est, quæ fit facto, dimissionem beneficii significante, vel ex dispositione juris importante; sic censetur renunciare beneficio, qui Religionem solenniter profitetur, c. benef. 4. de Reg. jur. in 6. qui in minoribus constitutus uxorem ducit, c. 1. & 3. de Clericis conjug. qui beneficium cum priore impossibile suscipit, qui militiam sequitur, qui Parochiam

chiam adeptus intra annum Sacerdotium non suscipit, & generaliter, qui aliquid facit, propter quod ipso jure beneficium vacat, tacite resignare censetur, ita, ut tunc statim alteri conferri possit. *Schmalz. g. n. 2. h. t.*

2. Resignatio dividitur in puram & conditionalem; *3.*
3. pura est, quæ fit simpliciter absque omni pacto, restrictione aut conditione; e contra *4.* *4.* *conditionalis* est, quæ fit sub certâ conditione, restrictione, aut pacto, qualis est 1. Quæ fit in favorem certæ personæ, ut illi, & non alteri beneficium resignatum conferatur; hæc resignatio, cum importet speciem hæreditariæ successionis, est in jure odiosa, & coram solo Papâ & non coram Ordinario fieri potest; nil tamen obstat, quominus resignatio simplex in manus Ordinarii, aut Episcopi fieri possit etiam cum recommendatione certæ personæ, ex quâ tamen Episcopus non obligatur beneficium dare personæ recommendatæ, sed potest sine injuriâ dare alteri. *Znes. Garc. p. 11. c. 3. n. 154.* imò ex Bullâ Pii V. *quanta Ecclesiæ*, beneficia resignata nec licite, nec valide dari possunt consanguineis, affinibus, vel familiaribus resignantis, vel admittentis resignationem; sed hæc Bulla teste *Zypæo & Laym.* non est ubique recepta, esse tamen receptam in Diœcesi Colonienâ, Leodiensî & Mōnasteriensî testatur *La Croix lib. 4. 1073.* in permutationibus verò, quæ fiunt apud Papam, non attenditur consanguinitas, neque hujus necessaria mentio faciendâ est. *Luca d. 40. n. 15.* quòd si resignans coram Ordinario addat clausulam: *quòd non aliter intendat resignare, quàm in favorem tertii, tunc Episcopus ejusmodi resignationem nec admittere, nec beneficium*
casta-

causatâ hac clausulâ alteri dare potest. *Ratio est,* quòd talis non simpliciter dimittat beneficium, sed sub conditione, & pacto, ut detur personæ à se nominatæ; cùm ergo Episcopus hanc conditionem implere non possit, jure id prohibente, etiam resignationem admittere, & beneficium alteri conferre non valet; imò ipse Papa, quamvis pro libitu admittere, vel rejicere possit resignationem factam in favorem, postquam tamen admisit, non potest beneficium alteri conferre, quàm in cujus favorem fuit resignatum, sicut non potest alteri conferre beneficia resignata cum animo permutandi; resignans enim non intendit jus suum aliter abdicare, nec debet invitus, & innocens privari suo jure. *Pirrh. à n. 78. h. t.* si tamen conditio sit intrinseca v.

6. g. resigno beneficium, ut in eo resideas, ut præhabitu impossibile, vel superfluum dimittas, ejusmodi conditionata resignatio etiam coram Ordinario fieri potest; quia non imponitur per conditionem appositam nova obligatio: econtrâ si resignem beneficium eâ conditione, ut tu hoc, vel aliud beneficium suo tempore in mei vel alterius favorem resignes, est simonia; & quamvis simoniaca resignatio sit ipso jure nulla, tamen tenet in præjudicium resignantis simoniacè, qui ideo amittit jus, nec conceditur ei regressus, sed beneficium tanquam vacans, à tertio impetrari potest; attamen simonia commissa ab uno, non potest nocere parti innocenti. *Lew. q. 754.*

7. 3. Fit resignatio conditionalis, quando resignans sibi certam pensionem, aut refusionem expensarum reservat, & hæc resignatio etiam coram solo Papâ fieri potest; tum quia ejusmo-

di reservatio simoniam sapit, & in effectu beneficium quasi pro fructibus permutat, tum quia beneficia conferri debent sine diminutione, seu novi oneris impositione. *Pirh. n. 8. Eng. n. 10. h. t.* ubi dicit, Episcopum ex justa causa v. g. ad finiendam litem resignanti pensionem constituere posse, si resignet simpliciter, & purè sine restrictione.

4. Est resignatio conditionalis, si fiat *sub conditione regressus, accessus, vel ingressus* ad beneficium, casu quo resignatarius non solvat pensionem tempore constituto, & quamvis Concilium Trid. *Sess. 25. c. 7. de refor.* abrogarit omnem accessum, & recessum in beneficia, atamen hoc non intelligi de hujusmodi regressu propter non solutam pensionem docet *Azor. Flam. de resig. l. 6. q. 5. n. 110.*

5. Fit resignatio conditionalis ex causa permutationis; Clerici permutare volentes debent
1. resignare sua Beneficia in manus Papæ, vel Episcopi; si tamen permutatio fiat inter plures, quàm duos, v. g. resigno tibi ut tu Titio, & ut Titius mihi &c. quæ resignatio dicitur triangularis, vel quadrangularis, hæc non coram Ordinario, sed necessariò coram Papa fieri debet. *Pirh. n. 82.*

QUÆR. II. Quæ conditiones requirantur, ut resignatio fiat legitimè? R. 1. Debet esse libera à metu, dolo, & simoniâ.

2. Requiritur justa causa resignandi saltem in beneficiis curatis, præcipuè Prælaturis, & Episcopatibus; justa autem causa censetur defectus scientiæ, debilitas ex morbo, vel senectute, conscientia criminis, malitia plebis &c. in simplicibus beneficiis admittuntur resignationes sine
gra-

graviore aliqua causa ex libera voluntate resignantis factæ.

11. 3. Requiritur consensus Superioris, per Superiorem autem hic intelligitur, qui habet potestatem ordinariam beneficiatum à beneficio removendi, qualem non semper habent collatores; & præterea, si beneficium sit electivum, requiritur consensus omnium eligentium; si verò collativum, consensus collatoris; si Patronatum, consensus Patroni, sive Patronus sit Laicus, sive Clericus; quia horum interest, ne ipsis neglectis aliquis instituat in beneficium fortè ipsis infensus, aut inimicus. *Flam. lib. 2. q. 1. n. 1. § 4. Schmalzg. n. 7.* Resignatio in favorem, vel animo permutandi facta his invitis, & intra tempus ad præsentandum concessum contradicentibus, est ipso jure nulla. *Garc. c. 3. n. 19. § 21.* vel certè irritanda juxta *Chockier Pirh. sup. n. 13.* in renunciatione tamen simplici, & absoluta non videtur necessariò requiri consensus Patroni, cùm in hac nullum versetur præjudicium Patroni, cui salvum manet jus alium præsentandi in locum renunciantis. *Pirh. n. 86.*

12. 4. Ex Regula Cancellariæ, quæ dicitur *de viginti vel de infirmis resignantibus* requiritur, ut resignans (sive sanus sive infirmus, ut docet *communis*) post præstitum coram Superiore consensum vivat p. 20. dies, intra quos si moriatur, beneficium non per resignationem, sed per mortem vacat, ejusque collatio ad Ordinarium spectat, idèdque, si mors incidat in mensem Episcopi, vel Capituli, ad Episcopum vel Capitulum spectabit collatio, non verò ad Papam; *Nec obstat*; quòd ejusmodi beneficium videatur affectum propter appositionem manûs Papalis, nam hæc

affectum

affectio non causat hic reservationem, eò quòd Pontifex per hanc regulam velit conservare jus Ordinarii, ideòque apertè dicit hujusmodi beneficium non per resignationem, sed per obitum vacare, & collationem aliter factam quâcunque auctoritate esse nullam. *Parisius l. c. Garc. p. 5. c. 1. n. 160.* dixi post præstitum consensum coram Superiore; nam ex stilo Curiae Rom. resignans porrigit supplicam, quæ si placeat S. Pontifici, signatur, seu subscribitur ab eo: *fiat ut petitur*; insuper post signatam à Papa supplicam, debet resignans in Camera vel Cancellaria per se, vel per procuratorem iterum in resignationem expressè consentire, & jurare, quòd omnia fideliter acta fuerint, seu quòd non intervenerit fraus, vis, metus, simonia &c. itaque non à die porrectæ, vel signatæ supplicæ, sed à die præstiti in Camera consensûs dicti 20. dies numerari debent; & quia ante hunc consensum resignatio necdum est perfecta, ideòque adhuc res integra, resignans adhuc poterit pœnitere; aliud est in resignatione; quæ fit apud Ordinarium, quâ semel à Superiore admittâ non est pœnitentiæ locus. *c. 5. 6. § 12. h. t.* sed expectari debent à die admittæ à Superiore resignationis 20. dies, intrâ quos si resignans moriatur, beneficium non per resignationem, sed per mortem vacat. *Flam. Pirh. num. 34. § num. 112.*

5. Provisus de beneficio resignato debet ex 13. eadem regula facere resignationem publicari præsentem populo in Ecclesiâ beneficii, & Cathedralis, & quidem, si resignatio sit facta Romæ,

I

mæ,

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. III.

mæ, & beneficium sit in Italiâ, intrâ sex menses à die supplicationis oblatae; si extrâ Italiâ intrâ novem menses, resignatio verò facta extrâ Curiam apud Ordinarium intrâ tres menses publicanda erit; alioquin si contingat resignantem mori, antequam resignatarius ceperit possessionem, beneficium censetur vacare per obitum, & collatio facta resolvetur. *Azor. Flam. l. 11. q. 3. Schmalzg. n. 4.*

14. 6. Si quis resignet in favorem plurium, sola resignatio pro primo est valida, licet posterior esset sub priore data, uti habet *reg. 40. Cancell. & secundus est intrusus, idèdque juxta plures non præscribit, etiamsi per triennium possideat, sed V. Cas. 85. à n. 5. præmissa tenent, etiamsi pro primo resignasset per procuratorem, aut apud Ordinarium, pro secundo autem per seipsum apud Papam; si tamen prima resignatio non fuisset admessa, aut revocata ante præstitum in Camerâ vel Cancellariâ consensum, valeret secunda. Rebuff. *Leur. p. 3. q. 263.**

15. QUÆR. III. Quæ beneficia resignari possunt? R. Imò. Omnia cujuscunque generis, etiam nondum possessa, nisi specialiter à jure resignari prohibeantur; hinc resignari potest Papatu, Patriarchatus purè non in favorem, Episcopatus etiam in favorem; item resignari possunt Dignitates electivæ, Abbatia, Prioratus, Parochia, sed ordinariè tantùm post tres, vel quatuor annos; item Vicariæ perpetuæ, præstimoniam data in titulum, beneficia patrimonialia, Patronata, pensiones non in tertium, sed tantùm in beneficiatum, nisi accedat Superioris licentia. *Pirh. n. 17. manualia cum expressione tamen manualitatis, aliàs resignatio est nulla etiam facta Coram Papâ. Leur. q. 280.*

2. Beneficia Papæ reservata, etsi apud Ordinarium possint resignari purè, non tamen in favorem, vel animo permutandi, sed taliter resignari debent apud Papam, qui & solus de iis providere potest; de his ab Episcopo provisos est intrusus, nec titulum, nec possessionem acquirit. *Felin. Garc. Leur. q. 297.*

3. Illa, super, quibus data est expectativa, resignari non possunt, nisi coram Papâ de hoc admonito. *Clem. 1. de renunci. Ratio est, quòd aliàs fiat præjudicium expectanti, ideòque si ejusmodi resignatio fiat coram Ordinario, hoc ipso beneficium vacat & subintrat expectans, Rota Flam.*

4. Habens tantùm jus ad rem, veluti electus nondum confirmatus, potest quidem jus suum dimittere, sed non propriè resignare; quia nondum est beneficii Dominus.

5. Beneficium litigiosum coram Ordinario dimitti potest, non verò ab Ordinario conferri, nisi surrogando collitigantem; quia est affectum & reservatum Papæ *c. 1. & 2. lite pend.* coram Papâ si fiat resignatio debet fieri narratio litis, aliàs est invalida, nisi resignatio fuerit facta ante motam litem; tunc enim resignatario possunt expediri litteræ, & capi possessio pendente lite. *Azor Imola Leur. q. 308. num. 5.*

6. Voluntariè non potest resignari beneficium, super quo quis ad ordines majores est ordinatus, nequidem apud Papam, nisi hæc duo narrentur; quòd scilicet super hoc beneficio sit ordinatus, & aliunde habeat unde vivat, aliàs resignatio est irrita, *Trid. Sess. 21. c. 2. de refor. dixi, voluntariè*, nam si resignatio, aut

privatio inducatur à jure v. g. ob consecutionem beneficii impossibilis cum præhabito, valida est, nec opus est ista narrari; quia tamen secundum beneficium tunc succedit in locum primi tituli, nec hoc resignari poterit, nisi dicta duo narrentur *Chock. Garc. p. 2. c. 5.* præfata tenent etiam de titulo patrimonii, super quo quis ordinatus fuit,

20. 7. Ob delictum, vel aliter ipso jure privatus beneficio, non potest resignare; nam quamvis ex dictis ante sententiam non teneatur seipsum exequi, & beneficium dimittere, quia tamen à tempore commissi criminis amisit omne jus, & beneficium ipso jure vacavit, per resignationem non potest impedire, quominus collator alteri beneficium liberè conferre queat. *Felin. Flam. l. 3. q. 1. à n. 20.* si verò criminofus non sit ipso jure beneficio privatus, sed solùm privandus, ante sententiam adhuc resignare poterit, quia retinet jus in beneficium. *Flam. quæst. 16. Schmalzg. n. 10.*

21. 8. An Novitius ante ultimos duos menses validè possit resignare beneficium, non convenit inter DD. hoc certum est ejusmodi renunciationem non habere effectum, nec vi hujus beneficium alteri conferri posse, nisi subsequatâ professione, ne tollatur Novitio libertas regrediendi ad sæculum. *Pirh. n. 25. Wiest. nu. 36.* colligitur ex *Trid. Sess. 25. c. 16. de reg.*

QUÆR. IV. Qui sint effectus resignationis?
R. Præcipuè sunt seqq.

22. 1. Resignatione legitimè facta non est amplius locus pœnitentiæ, prout explicatum est sup. sed resignans etiam invitus compelli potest ad dimittendam beneficii possessionem; si re-

fig-

signatio fiat per procuratorem, potest quidem resignans re integrâ pœnitere, & mandatum revocare, sed revocatio debet procuratori, vel parti adversæ, vel Superiori fuisse intimata; aliàs procurator validè procedet ad resignationem, licèt in ejus absentia mandatum revocatum fuerit. *Clem. un. h. t.* quamvis contrarium obtineat in matrimonio, ad quod contrahendum missus procurator; etiam in absentia & inscius revocari potest ob favorem libertatis matrimonialis *c. fin. de procur. in 6.* in aliis autem contractibus id ita se non habet. *L. si pracedente s 8. ff. mandati.* econtra morte principalis revocatur mandatum re adhuc integrâ, etiam si mors procuratori non innotescat, ideoque, si procurator in vim mandati perrexerit, & à Superiore beneficium vigore resignationis alicui obtinuerit, totus actus erit nullus, & beneficium vacat per mortem. *Ratio est,* quòd beneficium mortuo principali cesset esse in ejus, vel hæredum potestate, ergo ejus nomine per procuratorem renunciari non potest; econtra si principalis vivat, sed ejus revocatio non intimetur procuratori, beneficium adhuc manet in principalis potestate; ergo nihil obest, quin à procuratore jure sic permittente in *Clem. fin. h. t.* nomine principalis resignari possit. *Flam. l. 9. c. 24. n. 14.*

2. Post admissam, & perfectam resignationem resignans non potest amplius beneficii fructus percipere, cum per renunciationem titulum beneficii amiserit, sine quo beneficium justè possideri non potest, per consequens nec fructus percipi; fructus tamen industriales, & naturales a solo separati usq; ad diem admissæ re-

signationis debentur resignanti, etiam si prædium frugifera essent locata, & dies solutionis nondum advenisset, sufficit enim fructus à solo esse separatos; fructus verò naturales pendentes, quia censentur pars fundi, uti & fructus civiles v. g. Pensiones ex censu vel locatione ædium provenientes, quorum dies solutionis tempore acceptatæ resignationis nondum advenerat, debentur successori. *Eng. nu. 16.* intellige, si consuetudo non sit contraria, aut resignans fructus etiam civiles sibi reservavit. *La Croix l. 4. n. 962.*

24. 3. Post admissam à Superiore resignationem debet beneficium resignatum conferri juxta *Paris.* intrà mensem, juxta alios intrà sex menses, si beneficium resignatario cum effectu collatum fuit, resignans non poterit sine novâ collatione ad illud redire, etiam si resignatarius ante sumptam possessionem moriatur, quia prior titulus fuit extinctus; si verò resignatio non habuerit effectum ob non impletas condiciones, potest resignans sine novâ provisione ad beneficium redire, quia jus nondum fuit amissum. *Schmalzg.*

num. 50.

